

Sygn.akt III AUa 601/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Anna Kuklińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 grudnia 2016 r. w B.

sprawy z odwołania K. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej

na skutek apelacji K. B. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 października 2015 r. sygn. akt V U 798/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od K. B. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt III AUa 601/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 17 kwietnia 2015 r., wydaną w oparciu o art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 9 ust. 1-1a, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4, art. 18 ust. 8, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.), stwierdził, że K. B. (1) jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca współnikiem spółki komandytowej podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 31 sierpnia 2012 r., od dnia 1 października 2012 r. do dnia 28 lutego 2013 r., od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 30 czerwca 2013 r., od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia 30 września 2013 r., od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 28 lutego 2014 r. oraz od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia 28 lutego 2015 r. Jednocześnie organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. B. (1) wskazał, że w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. był zatrudniony w (...) Uniwersytecie Medycznym jako pracownik naukowo-dydaktyczny, przy czym w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 29 lutego 2012 r. pracował na pełen etat, a w okresie od dnia 1 marca 2012

r. do dnia 30 czerwca 2014 r. na pół etatu. Na pół etatu jest również zatrudniony od dnia 1 października 2014 r. do chwili obecnej. Zdaniem ubezpieczonego, nieprawdziwe jest twierdzenie organu rentowego, że jego wynagrodzenie w latach 2012-2015 r. było niższe niż minimalne wynagrodzenie ustalone powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Odwołujący podkreślił, że nie istnieje podstawa do naliczenia składek z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego. Z tych powodów wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości jako niezgodnej ze stanem faktycznym.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 30 października 2015 r. oddalił odwołanie oraz zasądził od K. B. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że płatnik składek Kancelaria (...) - Radca Prawny i Spółka sp.k. zgłosiła K. B. (1) do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w formie spółki komandytowej w okresie od dnia 1 października 2012 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. Od dnia 1 lipca 2014 r. odwołujący zgłosił się do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, wskazując siebie jako płatnika. Jednocześnie skarżący został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę m.in. w okresach od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. i od dnia 1 października 2014 r. przez (...) Medyczny. W złożonych za ubezpieczonego raportach imiennych płatnik składek wykazał podstawy wymiaru składek w wysokości za: kwiecień-sierpień 2012 r. po 1.300 zł, październik 2012 r. - luty 2013 r. - po 1.300 zł, kwiecień-czerwiec 2013 r. - po 1.300 zł, sierpień 2013 r. - 1.400 zł, wrzesień 2013 r. - 1.445,90 zł, listopad 2013 r.- luty 2014 r. - po 1.400,63 zł, kwiecień 2014 r. - 1.400,63 zł, maj-czerwiec 2014 r. - po 1.413,72 zł, październik 2014 r. - luty 2015 r. - po 1.591,92 zł. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że te kwoty były niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia, (które w 2012 r. wynosiło 1.500 zł, w 2013 r. - 1.600 zł, w 2014 r. - 1.680 zł, a w 2015 r. - 1.750 zł), a w okresie od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 30 września 2014 r. jedynym tytułem do podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym dla odwołującego było prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. W związku z tym decyzją z dnia 17 kwietnia 2015 r. organ rentowy stwierdził, że K. B. (1) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 31 sierpnia 2012 r., od dnia 1 października 2012 r. do dnia 28 lutego 2013 r., od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 30 czerwca 2013 r., od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia 30 września 2013 r., od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 28 lutego 2014 r. oraz od dnia 1 kwietnia 2014 r. do dnia 28 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy odwołał się do art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, które określają podstawy podlegania przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Sąd zaznaczył, że w świetle art. 11 ust. 2 tej ustawy, takie osoby podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu na swój wniosek. W oparciu o art. 9 ust. 1-1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd podkreślił, że jeżeli pracownik spełnia jednocześnie warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi z innych tytułów (np. prowadzenie działalności), jest obejmowany ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, o ile podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na okres miesiąca jest co najmniej równa kwocie minimalnego wynagrodzenia. Może on dobrowolnie na swój wniosek być objęty ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi również z innych tytułów.

Sąd stwierdził, że w odwołaniu od zaskarżonej decyzji K. B. (1) potwierdził zatrudnienie w (...) Uniwersytecie Medycznym jako pracownik naukowo-dydaktyczny w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 czerwca 2014 r., z tym zastrzeżeniem, że na pełen etat pracował w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 29 lutego 2012 r., natomiast w okresie od dnia 1 marca 2012 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. wykonywał pracę w wymiarze połowy etatu. Twierdził również, że od dnia 1 października 2014 r. do chwili obecnej pracuje w wymiarze połowy

etatu. Sąd podkreślił, że te okoliczności znajdują potwierdzenie w treści dokumentów złożonych do akt sprawy, a w szczególności zawieranych kolejno umowach o pracę oraz wystawianych świadectwach pracy z dnia 30 czerwca 2014 r. i z dnia 30 czerwca 2015 r. Zauważył jednak, że pojęcie kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę stanowiącej przychód z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy nie jest - w przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy - równoznaczne z wysokością minimalnego wynagrodzenia określoną w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, czyli wielkością proporcjonalnie obliczaną do wielkości wymiaru etatu. Wobec tego pracownik zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy, zarabiający poniżej kwoty minimalnego wynagrodzenia i jednocześnie prowadzący działalność pozarolniczą podlega na skutek rozszerzenia obowiązku ubezpieczenia, także ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z tytułu prowadzenia tej działalności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2007 r. (III UK 123/06, OSNP 2008 Nr 3-4, poz. 44).

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zaś o kosztach procesu orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

K. B. (1) złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Apelujący zarzucił naruszenie art. 4 pkt 2a i art. 9 ust. 1-1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 32 Konstytucji RP. Stwierdził, że jeżeli był zatrudniony w połowie pełnego wymiaru czasu pracy, to otrzymywał wynagrodzenie za pół miesiąca pracy, które po przeliczeniu na okres miesiąca było wyższe niż minimalne wynagrodzenie określone odrębnymi przepisami prawnymi. Ponadto, zdaniem apelującego Sąd Okręgowy naruszył zasadę równego traktowania wszystkich obywateli, która wynika z art. 32 Konstytucji RP, ponieważ dyskryminuje osoby pozostające w stosunku pracy i jednocześnie prowadzące pozarolniczą działalność poprzez nakładanie na te osoby dodatkowych obowiązków podatkowych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy prawidłowo odniósł się do podstaw objęcia osoby prowadzącej działalność gospodarczą ubezpieczeniem społecznym, które wynikają z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm., zwanej dalej: u.s.u.s.). Ponadto, Sąd właściwie zinterpretował art. 9 ust. 1 i 1a u.s.u.s., który określa zasady podlegania ubezpieczeniowym społecznym przez osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 (pracownik), 3, 10, 18a, 20 i 21, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów. Z przepisu tego wynika, że wskazane osoby są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a. Ustęp 1a tego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wprowadza zasadę, że ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a (kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę), podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a. Z tego wynika, że ubezpieczeni wymienieni w art. 9 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia,

podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów niż wskazanych w tym przepisie. Gdy więc podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracownika jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia i jednocześnie osoba ta ma inny tytuł do ubezpieczeń, np. prowadzi działalność gospodarczą, to obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega z obu tych tytułów.

Nie zasługuje na uwzględnienie argumentacja skarżącego, że zatrudnienie w połowie pełnego wymiaru czasu pracy jest równoznaczne z otrzymywaniem wynagrodzenia za pół miesiąca pracy, stąd dopiero przeliczenie tak otrzymywanego wynagrodzenia na okres miesiąca może stanowić podstawę do oceny, czy jest ono wyższe niż minimalne wynagrodzenie określone odrębnymi przepisami prawnymi. Należy zaznaczyć, że art. 9 ust. 1 u.s.u.s. reguluje kwestię zbiegu ubezpieczeń. Podstawą zbiegu tytułu bezwzględnego z tytułem ogólnym jest istnienie obowiązku ubezpieczenia wynikającego z tytułu bezwzględnego oraz z tytułu pozwalającego na dobrowolne przystąpienie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (art. 9 ust. 1 u.s.u.s.). Reguła zbiegu polega na powstaniu obowiązku ubezpieczenia z tytułu bezwzględnego (stosunku pracy). Zasada ta nie ma jednak charakteru bezwarunkowego, gdyż zgodnie z art. 9 ust. 1a u.s.u.s. osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu bezwzględnego podlegają także obowiązkowi ubezpieczenia z innych tytułów, jeżeli podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu bezwzględnego w przeliczeniu na okres jednego miesiąca jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. W powyższym zakresie dochodzi więc do rozszerzenia obowiązku ubezpieczenia, co leży w interesie wszystkich ubezpieczonych i jest uzasadnione celem fiskalnym (Gudowska B., Strusińska-Żukowska J. (red.), Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, Wyd. 2, Warszawa 2014). Sformułowanie zawarte w przepisie art. 9 ust. 1a u.s.u.s., że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy jest brana pod uwagę w przeliczeniu na okres miesiąca, wywodzi się z tego, że przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, m.in. art. 41 ust. 1 u.s.u.s., zobowiązują płatników składek do składania informacji o osobie podlegającej ubezpieczeniom społecznym za dany miesiąc kalendarzowy (tzw. imienne raporty miesięczne). Składki na ubezpieczenie społeczne również rozlicza się w systemie miesięcznym. Ma to swoje uzasadnienie w art. 85 § 1 k.p., który wprowadza zasadę, że wypłaty wynagrodzenia za pracę dokonuje się co najmniej raz w miesiącu, w stałym i ustalonym z góry terminie. W świetle art. 9 ust. 1a u.s.u.s. nie ma znaczenia wymiar czasu pracy (pełny czy niepełny), w jakim pracuje osoba ubezpieczona pozostająca w stosunku pracy i jednocześnie prowadząca pozarolniczą działalność. Istotne jest to, czy w miesięcznym rozliczeniu wysokość podstawy wymiaru składek z tytułu pozostawania w stosunku pracy (wysokość wynagrodzenia) jest równa co najmniej wysokości minimalnego wynagrodzenia. Wobec tego, aby skarżący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mógł podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tylko z tytułu stosunku pracy, musiałby miesięcznie osiągać minimalne wynagrodzenie za pracę niezależnie od wymiaru czasu pracy, w którym pracuje.

Zgodnie z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego, niekwestionowanymi przez K. B. (2), skarżący został zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w formie spółki komandytowej Kancelarii (...) – Radca Prawny i Spółka Sp.k. w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. Jednocześnie skarżący został zgłoszony przez (...) Medyczny do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. i od dnia 1 października 2014 r., z tym że w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 29 lutego 2012 r. skarżący był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, a od dnia 1 marca 2012 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. – w połowie pełnego wymiaru czasu pracy. W okresie od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 30 września 2014 r. jedynym tytułem do podlegania przez skarżącego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym było prowadzenie pozarolniczej działalności. Imienne raporty miesięczne o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach, które wystawił (...) Medyczny za ubezpieczonego, wykazywały podstawy wymiaru składek w wysokości za: kwiecień-sierpień 2012 r. - po 1.300 zł, październik 2012 r.-luty 2013 r. - po 1.300 zł, kwiecień-czerwiec 2013 r. - po 1.300 zł, sierpień 2013 r. - 1.400 zł, wrzesień 2013 r. - 1.445,90 zł, listopad 2013 r.-luty 2014 r. - po 1.400,63 zł, kwiecień 2014 r. - 1.400,63 zł, maj-czerwiec 2014 r. - po 1.413,72 zł, październik 2014 r.-luty 2015 r. - po 1.591,92 zł. Ubezpieczony we wskazanych okresach nie miał zagwarantowanego wynagrodzenia w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia, które w 2012 r. wynosiło 1.500 zł, w 2013 r. – 1.600 zł, w 2014 r. – 1.680 zł, a w 2015 r. – 1750 zł, dlatego - jak słusznie zaznaczył Sąd Okręgowy

- zaktualizował się obowiązek objęcia ubezpieczeniem również z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Zatem zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i 1a u.s.u.s. jest niezasadny.

Nie można również podzielić zarzutu naruszenia art. 32 Konstytucji RP. Przepis ten stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne (ust. 1), a także że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny (ust. 2). Skarżący pominął, że przepisy art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP nie działają samodzielnie ani nie stanowią podstawy prawnej dla rozstrzygnięcia o przedmiocie niniejszej sprawy. Przepis art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, którego skarżący nie dostrzegł, jest przepisem szczególnym do art. 32 ust. 1 i 2. Wynika z niego, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego, ale zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Oznacza to, że materia zabezpieczenia społecznego, w tym ubezpieczenia społecznego, jest uregulowana w ustawie zwykłej, a nie w ustawie zasadniczej. Innymi słowy, przepis art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń działa samodzielnie, choć za podstawę odniesienia ma przepis art. 9 ust. 1.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt I sentencji wyroku).

Orzekając o kosztach zastępstwa procesowego, Sąd Apelacyjny miał na uwadze treść uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r. w sprawie II UZP 2/16, obowiązującej od dnia jej podjęcia i mającej moc zasady prawnej. Uchwałą tą Sąd Najwyższy rozstrzygnął kwestię, jakie przepisy o kosztach zastępstwa procesowego bierze się pod uwagę przy ustalaniu wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników w sprawach o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; o podleganie ubezpieczeniom społecznym). Sąd Najwyższy przyjął, że w tego typu sprawach do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.). Od dnia podjęcia tej uchwały wysokość wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego lub o podleganie ubezpieczeniom społecznym jest zatem uzależniona od wartości przedmiotu sprawy.

Powyzsza uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r. miała zastosowanie w niniejszej sprawie. Wprawdzie uchwała ta została podjęta na gruncie stosowania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., to należy ją również stosować w razie zasądzania kosztów zastępstwa procesowego w sprawach wszczętych w danej instancji w czasie obowiązywania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), tj. od dnia 1 stycznia 2016 r. Z tego względu wysokość wynagrodzenia radcy prawnego organu rentowego należało ustalić w oparciu o stawki minimalne określone w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Jednakże przy rozstrzygnięciu o kosztach zastępstwa procesowego poniesionych w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny miał na uwadze art. 102 k.p.c., który w wypadkach szczególnie uzasadnionych uprawnia sąd do zasądzenia od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nie obciążania jej w ogóle kosztami.

Trzeba zauważyć, że jeszcze w dacie wniesienia apelacji w niniejszej sprawie (maj 2016 r.), w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego lub o podleganie ubezpieczeniom społecznym stosowano zasadę orzekania o kosztach zastępstwa procesowego radcy prawnego z uwzględnieniem minimalnych stawek obowiązujących w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego (§ 9 ust. 2 cytowanego wyżej rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r.). Z tego względu strona wnosząca apelację mogła liczyć się z tym, że w przypadku przegrania procesu poniesione przez nią koszty zastępstwa procesowego profesjonalnego pełnomocnika będą ustalane w oparciu o § 9 ust. 2 tego rozporządzenia. W sprawach wszczętych w postępowaniu apelacyjnym od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 26 października 2016 r. stawka określona w tym przepisie wynosi 360 zł, z tym że za prowadzenie spraw w postępowaniu apelacyjnym przyjmuje się 75% tej stawki minimalnej, a jeżeli

w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny - 100% stawki minimalnej, w obu wypadkach nie mniej niż 240 zł (§ 10 ust. 1 pkt 2 powyższego rozporządzenia).

Mając zatem na uwadze czas, jaki upłynął od momentu wniesienia apelacji do chwili wyrokowania, oraz znaczne podniesienie wysokości ustalonych w ten sposób opłat za czynności radców prawnych, Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c., i zasądził od strony przegrywającej jedynie część kosztów procesu. Kwota zasądzona tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję odpowiada minimalnej stawce wynagrodzenia radcy prawnego obliczonej zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (pkt II sentencji wyroku).